

Ministerie van BZK
p/a internetconsultatie

Datum

9 november 2023

Betreft

Reactie wijziging 'Verzamelbesluit Bouwwerken Leefomgeving 2024'

Geachte heer/mevrouw,

Met veel interesse hebben publiek-private partners van Stichting Nationaal Dakenplan kennisgenomen van de wijziging in het Verzamelbesluit Bouwwerken Leefomgeving 2024. Met ruim 50 organisaties vanuit decentrale overheden, kennisinstellingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties maken we ons sterk voor multifunctioneel dakgebruik. Graag maken we van de gelegenheid gebruik om onze reactie te geven op de wijziging.

Ontbreken groen/blauwe functies

Deze voorgestelde aanpassing van het Bbl lijkt niet in lijn met de resultaten uit de voorgaande voorgestelde Bbl-aanpassing voor 'Duurzame daken' (consultatie januari 2021); waarom lijken groen/blauwe functies eruit gehaald te zijn voor de grote(re) daken (>250m²)?

Gebiedsgericht maatwerk

Voorkom dat vanuit uitvoeringsprojecten op productniveau strategische keuzes claimen voor ruimtelijke inpassing. We beseffen dat de energietransitie van groot belang is, maar staan ook voor tal van andere uitdagende opgaven, zoals de biodiversiteitsopgave, wateropgave en woonopgave. Daarom vragen wij om meer sturing te geven aan het benutten van de ruimte op daken, maar dan vanuit de context van de gebiedsgerichte opgaven op maatregel en niet op productniveau. Bekeken vanuit aankomende wetgeving rondom water en bodem sturend in de ruimtelijke opgave, de natuurherstelwet (nature restoration law) en de EPDB (energy performance of buildings directive). Hiermee borgen we dat wat we ook op het dak toevoegen, altijd kwaliteit toevoegt aan de specifieke problemen van dat gebied en alleen op die manier kunnen we gaan voldoen aan de kaders van de omgevingswet (o.a. integrerend werken) en aankomende wetgeving vanuit de EU.

Terminologie Duurzaamheid

De wijziging gaat over 'duurzaam gebruik van daken'. In zowel het Bbl in het algemeen als deze wijziging specifiek gaat 'duurzaamheid' primair over energiebesparing (en inmiddels ook over duurzame energieopwekking via de BENG-eisen). We missen in de Bbl een bredere definitie van Duurzaamheid, terwijl in de Nota van Toelichting wel degelijk 'Brundtland' als definitie gebruikt wordt.

Wordt het niet eens tijd om de gehele Bbl te herzien op integrale duurzaamheid? Het thema klimaatadaptatie is tot nu toe helemaal niet opgenomen in de nationale bouwregelgeving.

Integraliteit

Het grootste gemis in deze wijziging, is het gebrek aan integraliteit. Er wordt -blijkbaar- nog altijd sectoraal gedacht waardoor monofunctionele oplossingen voorgesteld worden. Terwijl de échte oplossing zit in [multifunctioneel](#) en meervoudig ruimtegebruik. Niet 'of-of', maar 'en-en'. Zo levert een [groen-blauw-geel](#) dak (een waterbergend én biodivers groendak met daarboven zonnepanelen) een echte win-win situatie op. Deze ruimte biedt de voorliggende wijziging niet (en zit die zelfs in de weg, door cumulatieve eisen uit te sluiten). Dat is niet alleen een gemiste kans, maar een opmaak voor een toekomstig ruimtegebrek op de Nederlandse daken (wanneer alle - geschikte- daken monofunctioneel gebruikt gaan worden, komen we nog steeds ruimte tekort om alle opgaven de benodigde ruimte te bieden)!

Draagkracht daken

Deze wijziging heeft geen direct effect op de (te) beperkte reservecapaciteit en flexibiliteit van daken richting toekomstige wijzigingen van gebruik. Dakvloeren worden conform de huidige regels -en zeker bij de gebouwtypen waar deze wijziging op in gaat- nog altijd zeer zwak geconstrueerd. Het zijn eigenlijk geen volwaardige vloeren. Dit is ook de belangrijkste reden dat veel bestaande daken ongeschikt zijn (vaak is het draagvermogen te laag voor aanvullende belasting van nieuwe dakfuncties). Door bij nieuwe gebouwen (alle gebouwtypen, maar vooral bij hallen en loodsen) hogere eisen te stellen aan de vrij toevoegbare belasting van nieuwbouwdaken, wordt dit probleem voor de toekomst voorkomen. Dit is op te lossen door elke dakvloer dezelfde constructieve eisen mee te geven als de onderliggende (verdiepings)vloer. De meerkosten hiervan bij nieuwbouw zijn marginaal, de vergrootte reservecapaciteit en flexibiliteit (nu en in de toekomst) enorm!

Brandveiligheid

Wanneer dakvlakken gebruikt worden voor de opwekking van energie heeft dit ook consequenties voor de brandveiligheid. In de huidige benadering van brandveiligheid krijgt het dak weinig aandacht met betrekking tot de beperking van brandoverslag en branddoorslag. Zodra er sprake is van gebouwen waarvoor de NEN 6060 en de NEN6079 worden toegepast, is de kans op brandoverslag via het dakvlak en het mogelijk falen van een toegepast brandbeheerssysteem een onderbelicht aspect. Voorgesteld wordt om bij de toepassing van het maatwerkvoorschrift aan te geven dat er afhankelijk van het de beoogde bouwkundige uitvoering nadere eisen kunnen worden gesteld op brandpreventief vlak.

Effect op groter schaalniveau

Hoewel het Bbl zich richt op individuele gebouwen, hebben de gebouwen samen invloed op een groter schaalniveau. Als naar aanleiding van deze wijziging de daken in een haven- of industriegebied volledig voorzien worden van duurzame opwek, is het de vraag of het bestaande elektriciteitsnet dergelijke energieopwekking voldoende kan faciliteren. Een ander voorbeeld zijn zonnedak coöperaties, die vaak een eenheid vormen van meerdere eigenaren gebruik maken van een (of meerdere) daken. Biedt de voorliggende wijziging voldoende mogelijkheden om in de toekomst daken ook nog collectief en/of coöperatief te gebruiken? Het effect van deze wijziging op een groter schaalniveau hoort bij de integrale (keten)verantwoordelijkheid die alle overheden na moeten streven.

Ambitieniveau regeling

Het lijkt of energieneutraal van de verschillende typen gebouwen het hoogst haalbare is om te eisen. Juist bepaalde gebouwtypen die onder de regeling vallen, zoals loodsen (industriefuncties) en overige functies (bijvoorbeeld parkeergarages) hebben een lage energievraag, maar vaak een relatief groot oppervlak. Bij energieneutraal zou relatief maar een klein gedeelte van het (dak)oppervlak benut worden. Wij willen juist dat ongebruikte oppervlakten maximaal benut worden, bij voorkeur door meervoudig duurzaam gebruik (bijvoorbeeld schone opwek in combinatie met maatregelen voor klimaatadaptatie).

Met vriendelijke groet,
Partners van Stichting Nationaal Dakenplan